

```

=====
"OF ZONDAG 28 MEI 1972 OM 10 U. 30 IN DE BOVENZAAL VAN " HET
"DAMBERD " KOORNMARKT, GENT DIAPROJECTIE DOOR DHR. GASTON
"HEBBELYNCK OVER DE MARIAKAPELLETJES TE GENT.
"Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.
=====

```

BIJ ONZE ILLUSTRATIE :

=====

In het maartnummer drukten wij een verkleinde reproductie af van het bovenste gedeelte van de prent uitgegeven in 1524 door Pieter de Keyser namelijk het stadsgezicht met de Maagd van Gent, omringd van enkele wapenschilden van Gentse families.

Van de twee andere delen vermeldden we toen dat zij uitsluitend familiewapens en blazoenen van de neringen vertonen.

Op uitdrukkelijke vraag van enkele belangstellenden drukken we, in het huidig nummer van Ghendtsche Tydinghen, het tweede deel van de bedoelde prent van Pieter de Keyser af.

Dit deel vertoont bijna uitsluitend familiewapens (1ste en 2de deel in het totaal : 101).

Enkel twee blazoenen van neringen, die van de bijzonderste namelijk de wollewevers en de droogscheerders, zijn onderaan afgebeeld. Drie schilden, bestemd voor ondergeschikte neringen, zijn blanco gebleven.

Onderaan dit tweede blad heeft Pieter de Keyser het volgende gedrukt :

Dese voorgaende wapenen / zijn die wapenē van den
Edelen por / ters van Ghendt also zij van hauts /
tijde in schepenen bouck staen

Hier naer volgen die wapenē / van den neeringhe van
Ghendt ende / die ambachten.

EEN BROK GENTSE PERSGESCHIEDENIS ,

VAN DE " GHENDTSCHÉ POST-TYDINGHEN " TOT DE " GAZETTE VAN GENT " .

=====

In het Gent van de 17e eeuw woonde de drukker-uitgever Maximiliaan GRAET. Hij was bekend als uitgever van periodieken en als letterkundige. Hij verspreidde een gewaardeerde almanak : " De Nederlandschen sterrekycker ofte almanack van het jaar 1663 ". Graet maakte deel uit van het rechterlijk magistratuur als vooraanstaande persoonlijkheid in het drukkersambacht. Naar het voorbeeld van Abraham Verhoeven uit Antwerpen vatte hij het plan op een nieuwsblad uit te geven. In 1666 verzocht drukker-uitgever Maximiliaan Graet om het privilege tot het drukken van de " Ghendtsche Post - Tydinghen ". Op 17 november 1666 werd hem het privilege verleend en op 1 januari 1667 verscheen het eerste nummer. Van de vroegste uitgaven gingen de meeste nummers onherroepelijk verloren. Het oudste dokument uit de eerste bladserie dagtekent van 8 september 1667 of nr. 69.

In 1669 werd het blad gedrukt op 2 kolommen met romeinse letter. Van 1670 tot 1672 werden gotische en romeinse lettertekens gebruikt. Hierop volgde een periode van allerlei moeilijkheden. Jaloerse drukkers stuurden er op aan dat Graet's privilege zou ontnomen worden onder het motief dat hij onjuiste berichten verspreidde, welke in vreemde bladen verschenen. Triomfantelijk doorstond de uitgever echter de vuurproef zodat de uitgave van de gazette verder doorging. Het jaar 1674 bracht een vernieuwing in de titel. In de kop droeg de gazette drie zinnebeelden : de Leeuw van Vlaanderen, de Maagd van Gent en Mercurius, zinnebeeld van de ruchtbaarheid.

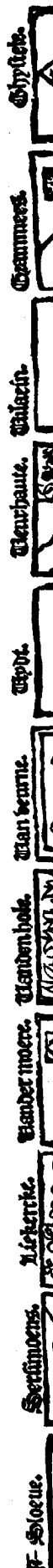
De weduwe Graet vroeg einde 1676 de vernieuwing van het privilege. Twee jaar later komt er terug een kink in de kabel : als gevolg van de oorlog met Frankrijk verscheen het eerste nummer voor 1678 slechts op 14 maart.

Gezien het formaat van de toenmalige bladen eerder beperkt was, deed de uitgever ter gelegenheid van voornamen gebeurtenissen een bijvoegsel verschijnen. Onder het Oostenrijks bewind verdween Mercurius uit de kop van de gazette en werd vervangen door de dubbele Oostenrijkse adelaar. Einde 1721 werd het blad eigendom van de gebroeders Van der Ween. Twee jaar later verdween de titel " Ghendtsche Post-Tydinghen " en werd vervangen door " Gazette van Ghendt ". In 1761 bekwam Jan Thomas Meyer het privilege. Zijn weduwe kon het volhouden tot 1771, waarna het privilege overging naar de oudste zoon.

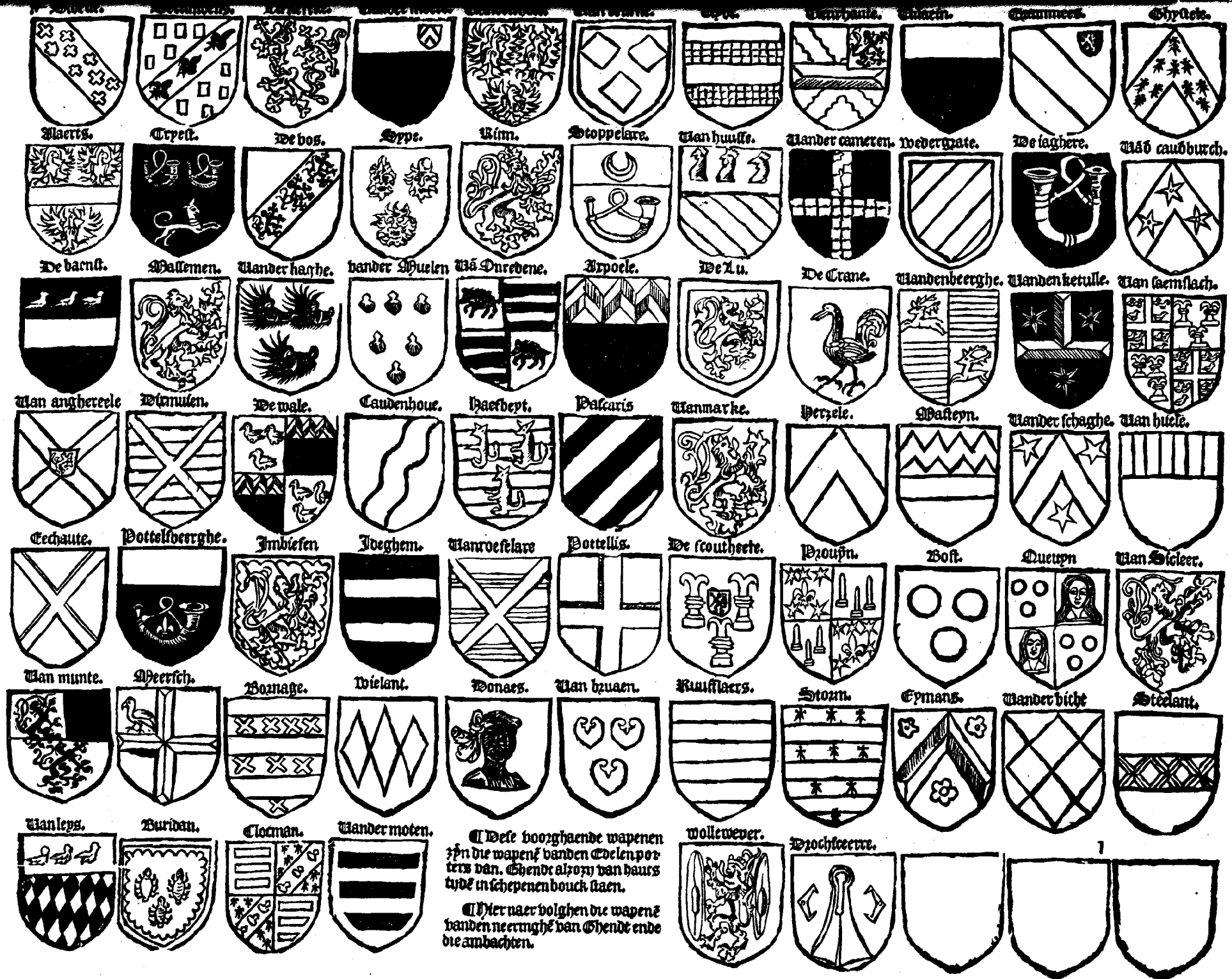
Halfweg de 18e eeuw kenden we een verbastering op taalkundig gebied ten gevolge van de Franse oorlogen en overheersingen. Een evolutie in de richting van de publiciteit was eveneens merkbaar, zodat er meer bijvoegsels werden toegevoegd.

Onder de Franse republiek verschijnt de Gazette onder het motto : Vrijheid, Gelijkheid, Onpartijdigheid.

In 1804 werd F.J. Bogaert eigenaar en kort daarop werd de titel :

Hyflet.
Gemmaes.
Wafelst.
Wapenst.
Wapenst.
Wapenst.
Wapenst.
Wapenst.
Wapenst.
Wapenst.

¶ Wese boozghaende wapenen
 sijn die wapen vanden Edelen por-
 ters van Ghende alzojn van haurs
 tyde in sepeenen bouck staen.
 ¶ Hier naer volghen die wapenē
 vanden neeringhe van Ghende ende
 die ambachten.

" Gazette de Gand " en verscheen het blad met tweetalige teksten. Een wijziging bracht ons als titel : " Journal du département de l'Escaut et annonces ". De uitgever protesteerde met klem gezien het merendeel van de lezers fransonkundig waren. Echter zonder resultaat. Het duurde tot 9 februari 1814 vooraleer het blad terug in de moedertaal mocht verschijnen.

Uitgever Désiré-Jan Van der Haeghen nam in 1827 het blad in handen en in het eerste kwart van de 19e eeuw grepen nog verschillende wijzigingen in de titel plaats.

Het nummer van 24 juli 1831 bracht de eenvoudige titel : " Gazette van Gend ". Onder het uitgeverschap van Eug. Van der Haeghen wordt de Gazette een dagblad en meer bepaald in januari 1855 waarbij het zes maal per week verscheen.

Het einde van de 19e eeuw (vanaf 1 januari 1899) bracht een groter formaat zodat het blad kon wedijveren met de andere kranten. Vanaf 1 januari 1905 werd het uitgegeven door Arnold Van der Haeghen. De onpartijdigheid bleef bewaard en men zocht alleen een uitgebreide berichtgeving.

Tijdens de eerste wereldoorlog kende het dagblad een onderbreking. Nadien ging het in verschillende handen over tot het in 1927 een Vlaams liberaal orgaan werd voor Gent, gedrukt op de persen van "La Flandre libérale" tot in 1940.

De Gazette verdween voor goed in mei 1940 bij het uitbreken van de tweede wereldbrand. Het was niet alleen het oudste Gentse dagblad, maar meteen van gans Europa.

J. CL.

BRONNEN :

-
- Geschiedenis der Gazette van Gent, ontleend aan de Bibliographie Gantoise van Ferd. Van der Haeghen, Drukkerij A. VanderHaeghen, Gent, 1 januari 1913.
  - Ferd. De Smedt, Uit de Geschiedenis van de Pers, Gent, 1951.
  - F. Vanden Hole, Inventaris van nieuws-, vak- en kiesbladen. Rijksuniversiteit Gent - Centrale Bibliotheek, Gent, 1967.

*****

VRAAG EN ANTWOORD .

*****

VRAAG NR. 15 van Dhr. Johan Mulert, Gent.

- Bij uitgeverij De Sikkel verscheen in 1933 het alombekende boekje "Gênsche Prâot", de schrijver noemde zich Jan CLEPPE (geboren te Gent, 1865).
- Vooreerst werden de verhaaltjes, 75 in aantal, opgenomen in " Zondagsblad ", een bijblad van " VOORUIT ", verschijningsjaar 1927-28.
- Prof. Vercoullie schreef in het voorwoord : " de auteur beschikt over een onuitputtelijke schat dezer korte verhaaltjes ".